

studio galerije · forum ·

SGF

mečka krašovec

A. Umetov

centar za kulturu i informacije
zagreb, preradovičeva 5

proljeće 1976.

Nedavan jednogodišnji boravak slovenske umjetnice Metke Krašovec u Londonu (na Royal College of Art) bio je ispunjen intenzivnim izučavanjem suvremenih grafičkih tehnika, posebice litografije u boji i sitotiska, te njihovih raznovrsnih kombinacija i mogućnosti. Rezultat toga bavljenja grafikom pokazuje ciklus radova Metke Krašovec što ga obuhvaća ova izložba, prvi potpuniji susret zagrebačke sredine sa stvaralaštvom ove umjetnice. Ova izložba, također, pokazuje da je dosadašnje uvrštavanje Metke Krašovec u krug tzv. hiperrealista bilo, u najmanju ruku, nedostatno i proizvoljno jer je ona uvijek u sebi nosila izrazitu težnju prema fantastičnom i iracionalnom, prema nestvarnim (i metafizičkim) prostorima što pripadaju svijetu mašte, imaginacije i sanjarenja. Hipertrofiranje predmetnoga svijeta u slikarstvu Metke Krašovec zavelo je pojedine tumače njene umjetnosti i oni su svoje interpretacije, uglavnom, zasnovali na razjašnjavanju i dešifriranju te »predmetne« opsesije koja je, kako pokazuju najnovija istraživanja Krašovčeve, samo jedna od postaja na putu prema posvemašnjem oslobođenju vizije i percepcije, konstrukcije i kompozicije djela. Pored posve individualnih stavova i otkrića Metke Krašovec u razdoblju što ga obuhvaća ova izložba (1973—1975. godina) na njene je poglede, posredno i neposredno, djelovala i sredina u kojoj je umjetnica živjela i stvarala. Svakako, upijena i prerađena mogla su biti samo ona iskustva prema kojima su se latentne sklonosti iskazivale već ranije, iako su bile plastički utjelovljene na drugi način i uz pomoć drugačijih postupaka. Metka Krašovec stigla je u London kao zrela i formirana ličnost, kao slikarica koja je već postigla i zavidnu međunarodnu reputaciju u krugu mlađega likovnog naraštaja. Našla se, pored ostaloga, u sredini u kojoj je početkom sedmoga desetljeća djelovala skupina »Mladi suvremenici« (prvi zajednički nastup imali su 1961. godine), presudna u formuliranju postavaka (i postupaka) tzv. trećeg razdoblja pop-artističkog pokreta, označenog stvaralaštvom Boshiera, Caulfielda, Jonesa, Hockneya, R. B. Kitaja i drugih umjetnika. Za razliku od vodećih američkih pop-artista, obuzetih mitologijom (i ikonografijom) masovne urbane kulture i civilizacije našega doba, spomenuti engleski umjetnici bliži su jednoj emotivnoj, pomalo neoromantičkoj viziji u kojoj se mašta, bajka i priča nalaze na istaknutom mjestu, u središtu umjetnikova pogleda što istodobno promatra i snatri, prisjeća se prošlosti i sagledava okolinu u kojoj se nalazi. Na mjestu (svjesno forsirane) banalnosti nalazi se sada egzotičnost, ezoteričnost

i lirski sadržaji, umjesto prizora iz svakodnevice pred nama su slike dalekih, nepostojećih predjela o kojima se može samo sanjati... Spomenuta skupina umjetnika djelovala je svojim načinom na pripadnike mlađih naraštaja, iako je novo vrijeme donijelo i nova raspoloženja, nove poglede na umjetničko djelo, njegove zadatke i mogućnosti. Uskoro su napuštene ironične i satiričke dosjetke pojedinih pop-artista a aktualne asocijacije (ma koliko bile prikrivene) zamijenjene su novim vrijednostima i motivima, poniranjem u oniričke i halucinantne predjele nepoznatih, bezimenih unutarnjih svjetova. Potražene su paralele u prošlosti i »otkriveni« simbolistički slikari s kraja stoljeća (Maurice Denis, Paul Ranson) a posebnu su ulogu odigrala djela W. Kandinskoga iz razdoblja oko 1910. godine. Pribrojimo li tome lirske, magične prizore iz repertoara orijentalnih iluminatora 14. i 15. stoljeća npr. (širatska i heratska škola perzijskih minijaturista), bogate u stiliziranim i dekorativnim pojedinostima, inventivne u razdiobi površine i strukturiranju perspektivnih pogleda, imat ćemo pred sobom nekoliko glavnih izvora što su poslužili kao polazište umjetnicima o kojima govorimo. A valja naglasiti i to da se radi o pojavama međunarodnih razmjera, tj. o nadvladavanju »lokalnih specifičnosti« na kojima mladi umjetnici nastoje znatno manje od svojih prethodnika. O takvom usmjerenju, na jedan osobit i prepoznatljiv način, govore i radovi Metke Krašovec, njeni čudni svjetovi na granici radosti i tjeskobe, nostalgije i pomirenja sa sudbinom što nas prati...

* * *

— **Neizmjernost je u nama. Povezana je uz neku vrstu ekspanzije bića koju život obuzdava, koju oprez zaustavlja, ali koja se nastavlja u samoći. Čim smo nepokretni, mi smo drugdje, sanjamo o jednom neizmjernom svijetu... Neizmjernost je jedno od dinamičkih obilježja mirnog sanjarenja.**

(Gaston Bachelard)

Za razliku od tamnih, zatvorenih (urbanih) prostora i interieura što smo ih upoznali na slikama ove umjetnice, u njenim je grafikama krug motiva i raspoloženja širi i bogatiji i obuhvaća maštovite, nestvarne i »djevičanske«

krajojlike ispunjene intenzivnim emocionalnim i simboličkim značenjem. U trenutku zamišljanja (i komponiranja) prizora poetska je svijest maksimalno djelatna, ona gradi slike što posjeduju neobičnu sintetičku snagu koja svakoj pojedinosti podaruje dimenziju vječnosti i beskraj. Ovdje svako stablo govori o šumi, svaki val o moru, svaki oblak o nebu i nedogledu. Jer, Metka Krašovec ne slika »deskriptivan« već »inspirativan« krajojlik, ona doživljava prirodu i atmosferu u »čistom stanju«, bez ikakvih bližih, topografskih ili kronoloških određenja. Njeni pejzaži uvijek streme trajnome i stoga se u njima dan i noć izmjenjuju jednim sporim, teškim ritmom koji ostavlja dovoljno vremena za razmišljanje i sjećanje, pronalaženje i povratak zaboravljenim doživljajima, prvim susretima čovjeka sa životom i svijetom. Upravo u takvom **odmaku od stvarnog** i prestupanju u prostor jedne romantične (i pomalo patetične) imaginacije nalazi se osobitost ovih prizora, njihova nesvakidašnja lirska toplina što će i nas uskoro ispuniti. Spomenuti dojam postignut je, najčešće, otvorenim i smjelim suzvučijima boja, korištenjem bogate ljestvice kromatskih vrijednosti što izravno prenose »unutarnja viđenja« umjetnice i saopćavaju nam njene misli i poruke. Svjedoci smo i brojnih navih, plemenitih akorda, vidovitih i senzibilnih orkestracija što govore o jednom beskrajnom, afektivnom pogledu u kozmička prostranstva, posljednje utočište ljudske mašte i radoznalosti. Brojni vegetabilni detalji (stablo, grana, list) ponekad su ornamentalno i dekorativno shvaćeni i komponirani a čitav je prostor, najčešće, ustrojen vertikalno, s podjednakim vrednovanjem svakog dijela, svake površine. Prisutne su stilizacije uvijek upotrijebljene da bi se naglasio izraziti ekspresivni učinak slike čemu pridonosi i oštro, linearno omeđivanje oblika i motiva. Velike površine boje, nanese plošno i bez modelacije, dodiruju se i interferiraju, stvarajući uvijek nove odzvuke i ugođaje. Predmeti i diskretno naznačeni likovi (tajanstveni ljubavnici što se gube i pronalaze) oslobađaju se svoje težine, tjelesnosti i materijalnosti i postaju simbolima unutarnjih duševnih stanja i raspoloženja, usamljenosti i osjećanja prolaznosti. Pred nama je beskraj, neizmjenjnost i dubina, neko čudno doba u komu je razmak od zore do noći neznatan i neprimjetan a ipak je ispunjen tolikim mislima, zbivanjima, slutnjama. Hod vremena razaznajemo tek pogledom u visinu, tamo gdje su zvijezde, oblaci i šutnja. I ptice što su se uputile u predjele do kojih čovjek nikad neće stići...

ZELJKO SABOL

BIOGRAFIJA

BIOGRAPHY

Metka Krašovec rođena je 7. listopada 1941. godine u Ljubljani gdje je 1964. godine diplomirala na Akademiji likovnih umjetnosti. God. 1966. završava specijalku u klasi prof. Gabrijele Stupice. 1966/1967. nalazi se na specijalizaciji na Ohio University Athene, Ohio, u Sjedinjenim Američkim Državama. Specijalku za grafiku, kod prof. Rike Debenjaka, završila je u Ljubljani 1970. godine, a 1974/1975. studira na Royal College of Art u Londonu. Živi i radi u Ljubljani, Dalmatinova 11.

Metka Krašovec, born in Ljubljana October 7, 1941. She graduated at The Academy of Art in the same town in 1964. She completed professor Gabrijele Stupica's special class of painting in 1966 and 1966/67. specialized at The Ohio University, Athens, Ohio, USA. She graduated from professor Riko Debenjak's special class for graphic art in Ljubljana in 1970 and in 1974/75 she studies at The Royal College of Art in London. She lives and works in Ljubljana, Dalmatinova 11.

PAR I 1974

PALME 1975

KATALOG

1. ŠETNJA	1973.
2. NOĆNA ŠETNJA	1974.
3. U PARKU	1974.
4. PAR	1974.
5. PROLJEĆE	1974.
6. LJETO	1974/75.
7. SLUTNJA	1974/75.
8. LJETNI DAN	1974/75.
9. U ŠUMI	1975.
10. U CVIJEĆU	1975.
11. ZORA	1975.
12. CRVENI OBLACI	1975.
13. CRVENO STABLO	1975.
14. RUKE	1975.
15. ŠETNJA U PARKU	1975.
16. PLIMA	1975.
17. POGLED NATRAG	1975.
18. PTICE	1975.
19. PALME	1975.
20. MODRI OBLACI	1975.
21. USPOMENA NA ISTANBUL	1975.
22. OBLACI	1975.
23. OBLACI II	1975.
24. ZVIJEZDE	1975.
25. POTOK	1975.

SAMOSTALNE IZLOŽBE — ONE MAN EXHIBITIONS

1968.	Beograd, Galerija Kolarčevog narodnog univerziteta
Ljubljana, Mestna galerija
Piran, Mestna galerija
1969.	Ljubljana, Koncertni atelje Društva slovenskih skladateljev
1970.	Ljubljana, Mestna galerija
1971.	Graz, Forumstadtpark
Milano, Galerija IL NAVIGLIO
1973.	Celje, Likovni salon
Ljubljana, Mestna galerija
1975.	Ljubljana, Mala galerija
Dubrovnik, Galerija SEBASTIJAN
London, Thumb Gallery
1976.	Zagreb, Studio Galerije Forum Centra za kulturu i informacije Zagreba

SKUPNE IZLOŽBE

Metka Krašovec izlagala je na skupnim izložbama u Beogradu, Trstu, Ljubljani, Braunschweigu, Slovenjgradecu, Rijeci, Bledu, Zagrebu, Somboru, Mariboru, Parizu, Tunisu, Bonnu, Kielu, Stockholmu, Subotici, Grazu, Bielli, Grožnjanu, Celovcu, Novom Sadu, Banja Luci, Sao Paulu, Mannheimu, Budimpešti, Bukureštu, Firenzi, Milanu, Bruxellesu, Chicagu, Aleksandriji, Mentonu, Dubrovniku itd.

IZLOŽBE U STUDIJU GALERIJE FORUM CENTRA ZA KULTURU I INFORMACIJE ZAGREBA TIJEKOM 1976. GODINE:

MILENKO BOSANAC
RENATA CHALUPA — VITEZ
JASNA MARETIĆ (Labin)
SHU TAKAHASHI (Japan)
METKA KRAŠOVEC (Ljubljana)
NATAŠA CETINIĆ
CLAUDE AVELINE (Paris)
NENAD OPAČIĆ
MILAN STANOJEV (Novi Sad)
FEĐA FATIČIĆ
ALBERTO CAVALIERI (Milano)
HANELORE SCHWABENITZ
HRVOJE SERCAR
ZLATKO KESER

Izdavač Publisher	STUDIO GALERIJE FORUM Centra za kulturu i informacije Zagreba
Za izdavača For the publisher	JAKŠA SINGER
Urednik kataloga Catalogue editor	FEDOR LIČINA
Predgovor Introduction writer	ŽELJKO SABOL
Plakat Poster design	IVICA STANČIN
Snimci Photographs	BRANIMIR BAKOVIĆ
Likovna postava izložbe Arrangement of exhibits	ŽELJKO SABOL
Tehnička postava izložbe Layout	BRANIMIR ČILIĆ NEVEN KRALJ
Tisak plakata Printing of Posters	SITOTISAK CENTRA ZA KULTURU I INFORMACIJE ZAGREBA, Preradovićeve 5
Tisak Print	TEHNIČKA KNJIGA, ZAGREB
Naklada Edition	300 KOMADA

